

Glazbena umjetnost
1. razred gimnazije

Srednji vijek

Crkvena glazba

- Crkvena glazba bila je dio kršćanskih obreda u kojima su vjernici i svećenici pjevajući slavili Boga.
- Izvodila se u samostanima za vrijeme molitve, te u crkvama i katedralama za vrijeme mise.
- Služila je poticanju vjerskih osjećaja i lakšem pamćenju crkvenih tekstova. Uska veza crkve i glazbe trajala je kroz cijeli srednji vijek.
- Gotovo svi skladatelji i glazbeni teoretičari bili su po zanimanju svećenici: Leonin i Perotin, Guillaume de Machaut, Philippe de Vitry, Francesco Landini i drugi.

Glazbene vrste:

Korali

- **Korali** su jednostavni napjevi koji su se izvodili u crkvama za vrijeme bogoslužja.
- Tekstovi korala mogu biti u stihovima (psalmi) i prozi (poslanice).
- Crkva zabranjivala instrumentalnu pratnju.

Glavne značajke koralala :

- Monofoni slog (jednoglasje)
- Izvodi se a cappella (bez instrumentalne pratnje)
- Tekst je na latinskom jeziku
- Slobodan ritam (jednolik i prati tekst)
- Nemaju metrike (nema pravilnog izmjenjivanja teških i lakih doba)

Gregorijanski koral

- Gregorijanski koral je skupni naziv za jednoglasne napjeve na latinskom jeziku.
- Nastao u 8. stoljeću.
- U čast papi Grguru Velikom (540.-604.) koralni dobili naziv Gregorijanski koralni.
- Grgur Veliki je bio papa i reformator crkvenog pjevanja.
- Antifonarij- zbirka odabranih tekstova crkvenih napjeva (bez notacije)

Četiri načina izvodenja korala:

- Dva načina se odnose na tekst i melodiju (silabički i melizmatički)
- Druga dva načina se odnose na izvođače (responzorijalno i antifonalno pjevanje)

1. Silabički način (svakom slogu odgovara jedan ton):

Pa - ter nos - ter, qui es in cae - lis: san - cti - fi - cé - tur

no - men tu - um; ad - vé - ni - at re - gnum tu - um;

- Zvučni primjer:
- <https://www.youtube.com/watch?v=Gy529VGCJaM>

2. Melizmatički način (više tonova na jedan slog):

The image displays a musical score for 'Ave Maria' in G major, 3/4 time. It consists of four staves of music. The first staff is labeled 'A Ave Maria [First time by soloist, repetition by choir] [Choir]' and contains the lyrics 'A - ve - ri - ta - ta'. The second staff is labeled 'B Verso [Soloist]' and contains the lyrics 'Vi - ri - tum sa - b - lum'. The third staff contains the lyrics 'in - ter - mu - ni - um'. The fourth staff contains the lyrics 'in - ter - mu - ni - um'. The music features a melismatic style with many notes per syllable, creating a smooth, flowing line.

- Zvučni primjer:
- <https://www.youtube.com/watch?v=6iLV6xZXals&list=PLFSGviC8jKRpmdIYI99IRCwig7bmVQhgx&index=3>

3. Responzorijalni način (izmjena solista sa zborom):

Zvučni primjer:

https://www.youtube.com/watch?v=25dyq-gM_i4

4. Antifonalni način (dva zbora naizmjenično ili zbor i puk)

Hildegard iz Bingena (1098.-1179.)

- Njemačka redovnica
- Književnica i skladateljica
- Napisala znanstvenu enciklopediju
- Pisala teološke knjige
- Njena glazba je poznata po gracioznim melodijama, neočekivanim skokovima i elegantnim ukrasima

Zvučni primjer:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZlGwViQbUG0>

- U ovom zvučnom primjeru ženski vokalni sastav izvodi Hildegardinu jednoglasnu pjesmu „Favus distillans” (saće s kojeg kapa), dodajući **bordunski ton** (ležeći bas), stvarajući tako povremeno višeglasje.

Glagoljaško pjevanje:

Glagoljaško pjevanje je pjevanje obreda zapadne rimske crkve na hrvatskoj verziji staroslavenskog jezika.

- Pojavljuje se u 9. stoljeću na otoku Krku, Istri, Hrvatskom primorju, Lici i Dalmaciji
- Glagoljaši su se služili liturgijskim knjigama pisanim na glagoljici
- Prenosilo se usmenom primopredajom
- I danas se ovaj način pjevanja zadržao u nekim krajevima Hrvatske

Ponovimo zajedno:

- Što su korali?
 - Koje su glavne značajke korala?
 - Koja su četiri načini izvođenja korala?
 - Što je monofonija?
 - Što je bordunski ton?
 - Što je glagoljaško pjevanje?
-
- U novije vrijeme razne grupe inspirirane gregorijanskim napjevima izvode obrade suvremenih pop i rok pjesama. Zbog pomiješanosti vokalnih i instrumentalnih dionica pjesme, obrade ne pripadaju gregorijanskom napjevu.

Uživajte u glazbenom primjeru:

<https://www.youtube.com/watch?v=x4maoo4A3x4>